

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Cap. 6. De Indulgentiis viuorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Cur Papa non possit vno die exhaurire Purgatorium.

Respondet Caietanus opusculo 16. quæst. 5. id fieri non posse: quia Indulgentiæ ijs duntaxat defunctis profunt, qui, vt prodesse, meruerunt. Ij autem id meruerunt, qui, dum viuere, conati sunt, quantum in ipsis erat, pro peccatis suis satisfacere.

Verùm hæc sententia passim reijcitur, vt ostendit Sotus d. 21. q. 2. ar. 3. sub finem: Omnes enim, qui in gratia discedunt, capaces sunt cuiusuis influxus meritorum Christi, qui per Indulgentias dispensatur. Non enim fundamentū communionis suffragiorum Ecclesiæ est particulare aliquod meritum, sed status gratiæ, ob quem satis digni sunt qui iuuentur. Et hoc solum vult D. Augustinus lib. De cura pro mortuis, cap. 1. & in Enchiridio cap. 109. cum ait, *illis prodesse suffragia, qui meruerunt, vt sibi prodesse possent*: solum enim damnatos excludit, vt patet ex diuisione, quam ibi instituit.

Respondeo ergo: Pontificè id non posse præstare, quia non subest causa, ob quam potestate Clauium tam ingens dispensatio fieri queat: atqui dispensatio sine iusta causa est irrita.

CAPVT VI.

De Indulgentijs Viuorum?

42 Notandum est: Ex communi sententia saltè hæc duo requiri ex parte suscipientis: Alterum, vt sit in statu gratiæ; qui enim est in statu peccati mortiferi, non est capax remissionis peccati. Alterum est, vt præstet opus præscriptum.

D V B I V M I.

Vtrum hoc opus debeat fieri in statu gratiæ?

43 Verior opinio negat.

Respondet: Etsi Caietanus & quidam alij contrarium sentiant, probabilius est non esse necessarium, vt totum opus, quod præscribitur, fiat in statu gratiæ; sed sufficere, vt vltimum, in quo Indulgentia debet obtineri, fiat in gratia. Ita Paludanus d. 20. q. 4. ar. 3. D. Antoninus p. 1. tit. 10. cap. 3. §. 5. in fine. Siluester verbo *Indulgentia*, num. 20. citans Archidiaconum pro hac sententia. Corduba q. 21. & 22. Nauarr. notab. 19. num. 19. Et in expositione Iubilæi Gregorij XIII. expressè docet, satis esse, vt homo sit in gratia tempore Indulgentiæ consequendæ, quamuis antea in statu peccati templa visitauerit, vel ieiunauerit. Additque Romæ hoc vltimo Iubilæo Bullam Gregorij ita fuisse intellectam; & omnes ferè Theologos & Canonistas ante & post Caietanum, contra Caietanum sentire.

Probatur Primò: Opus quod ad Indulgentias requiritur, non requiritur tanquam meritum Indulgentiæ, seu remissionis peccatorum; sed tanquã dispositio & conditio quædam: atqui opus pium, factum etiã in statu peccati, potest esse dispositio ad Indulgentias: ergo non est necesse, vt fiat in statu gratiæ.

Maior patet. Minor probatur: Quia opus pium factum extra gratiam est dispositio ad gratiam & reconciliationem; cur etiam non sit dispositio ad consequendas Indulgentias?

Dices: Meritum Christi non posse applicari ad remissionem peccatorum per opus mortuū: ergo.

Respondet Primò: Etsi fortè per tale opus

non possit completè applicari; tamen nulla est ratio, cur non possit applicari inchoatè per illud tanquam per dispositionem, sic vt completa applicatio fiat per vltimum opus, quod ponimus fieri in statu gratiæ: sicut per confessionem & attritionem applicatur Christi meritum inchoatè, per absolutionem completè.

Respondeo Secundo: Applicationem meritorum Christi in Indulgentijs propriè non fieri per ipsum opus nisi dispositiue, sed per intentionem seu absolutionem Pontificis.

Probatur Secundo: Preces, ieiunia, & alia pia opera, facta in statu peccati, valèt ad auertendam Dei iram, seu flagella temporaria, vt patet in Niuiitis & in Achab, quos credibile non est fuisse per poenitentiam iustificatos. Valent etiã ad disponendum populum ad vitæ emendationem, & reconciliationem cum Deo: atqui huiusmodi fines spectat Pontifex in concedendis Indulgentijs: ergo habet causam idoneã eas concedendi, quamuis opus totum non fiat in statu gratiæ.

Probatur Tertio: Quando conceduntur Indulgentiæ in forma Iubilæi, vsus Ecclesiæ habet, vt fideles triduo antè ieiunent, & postea confiteantur & communicent. Quòd si totum opus præscriptum deberet fieri in gratia; oporteret antè omnia confiteri, deinde ieiunia, & reliqua obire: nam certum est, plerisque ante confessionem non iustificari.

Probatur Quarto: In anno Iubilæi Romæ præscribitur, vt per 30. dies incolæ, & externi per 15. visitent Basilicas, vt patet Extrauag. *Antiquorum*, De poenitent. & remissionibus: tamen moraliter vix fieri potest, vt omnes istæ visitationes passim ab hominibus rudibus præstentur in statu gratiæ.

Aduerte tamè, semper esse securius, vt totum opus fiat in gratia: quia cõtraria sententia nõ est omnino certa. Quòd si nõ totum fiat, saltem curandū vt pars fiat in gratia: nam pro ea parte Indulgentiam consequeris, quamuis fortè contraria sententia esset vera, vt rectè docet Nauar. suprà, nu. 19. Intentio enim Pontificis est, dare illam vel in totum vel in partem, quantum potest, & causa patitur.

D V B I V M II.

Vtrum Indulgentia reuiscat id est: Vtrum is, qui eas percepit in statu peccati mortiferi, fructum consequatur, quando resurgit?

Respondet: Non reuiscere: si enim tempore susceptionis Indulgentiæ non sis in statu gratiæ, nihil postea consequeris. Est communis sententia, vt docet Corduba quæst. 21. Ratio est: Nam tenor earum solum est, eas concedi tempore certo: ergo, si tunc sis indispositus, nihil postea consequeris, quia non applicantur. Possent tamen Pontifex statuere, vt tunc valere incipiant.

Dices: Satisfactio Sacramentalis reuiscit, cur non etiam Indulgentiæ?

Respondet: Est dispar ratio: Tum quia ipsa satisfactio applicat nobis Christi merita, tanquam ea in se continens: vnde siue simus dispositi, siue non, per eam applicantur nobis absolutè. In Indulgentijs autem non applicantur nobis per opus pium, sed per Ecclesiæ intentionem, quæ non in-

Sufficit vt vltimum opus fiat in gratia.

44 A simili

Ab vsu Ecclesiæ.

Securitas est vt totum opus fiat in gratia.

45 Non reuiscit Indulgentiæ, etsi Papa id posset statuere.

tendit ea applicare, nisi dispositis; vt colligitur ex formulâ. Tum quia satisfactio sacramentalis in nobis realiter recipitur & consequenter merita Christi per eam quasi intrinsicè applicantur. In Indulgentijs autè solùm fit extrinseca applicatio.

Contrariū nu. 32. ex Archidiacono, & Paludanum dist. 20. qu. 4. & quosdam recentiores tenere Indulgentias reuincere.

Aduerte tamen, Siluestrum verbo Indulgentia, nu. 32. ex Archidiacono, & Paludanum dist. 20. qu. 4. & quosdam recentiores tenere Indulgentias reuincere. Ecclesia enim videtur intendere applicare satisfactiones Christi omni modo, quo potest: atqui posset sic applicari: ergo. Hæc sententia non est improbabilis, præsertim si adhuc tempus Indulgentiæ consequendæ duret.

DVBIVM III.

Virum culpa venialis impediatur fructum Indulgentiarum?

46 Si culpa venialis affeceris.

Respondeo & Dico Primò: Quamdiu manet aliquis in affectu peccati venialis, & vniuersim quâdiu aliquis manet in culpa veniali, nõ potest vilo modo consequi remissionem pœnæ illius peccati. Ratio est: quia ex culpa necessariò sequitur reatus pœnæ. Potest tamen consequi remissionem pœnæ aliorum peccatorum, quorum culpa est remissa.

Si veniale non vitiet, vel vitiet ipsum opus præscriptum.

Dico Secundò: Si peccatum veniale committatur in opere præscripto, non tamen vitiet ipsum opus, non impedit Indulgentiam: vt si, dum ieiunas, mentiaris. Si autem inficiat ipsum opus præscriptum, ita vt ipsum efficiat peccatum veniale; v. g. si ieiunes vel ores ob vanam gloriam, putat Corduba qu. 22. proposit. 2. Indulgentiæ fructum non impediri. Sed contrarium videtur probabilius, quod tenet Adrianus tract. de Indulgentijs, conclus. 4. Petrus Soto lect. 3. Nauarr. notab. 32. nu. 45. & 46. Ratio est: quia tale opus est omnino ineptum, vt sit conditio requisita ad Indulgentiam: fatius enim est abesse, quàm adesse. Deinde est prorsus inutile ad finem honestum: vnde non potest esse dispositio ad Indulgentias.

Notandum tamen: Probabile esse, opus externum ex duplici intentione posse procedere, quarum altera sit bona, altera mala. Quo posito: Probabiliter dici potest Indulgentiam obtineri per illud opus, quatenus procedit ex intentione bona, licet non obtineatur quatenus procedit ex intentione mala; quod sæpè vsu venire videtur in dandis eleëmofynis.

DVBIVM IV.

Virum, præter statum gratiæ in suscipiente, requiratur præterea sollicitudo & diligentia satisfaciendi pro peccatis per condignam pœnitentiam, petendo eam iniungi à Confessario, vel spontè assumendo?

47 Affirmat Cajetanus.

Cajetanus tract. 10. qu. 1. putat hoc requiri. Sequitur Fumus verbo Indulgentia, nu. 13.

Comunis opinio negat.

Sed quamuis hoc sit salutare consilium, non tamen est necessarium. Ita Corduba q. 27. Nauarr. notab. 27. nu. 2. & seqq. & est communis sententia. Probatum Primò: Idèd capit Indulgentiarum vsus crebrius frequentari in Ecclesia, quia homines erant tepidiores facti ad pœnitentias, adcò vt vix ad iustas satisfactiones possent induci: ergo, si requiritur illa sollicitudo & diligentia satisfaciendi

di, tunc demum cæperunt frequentari, quândo cæperunt esse inutiles. Hæc ratio est ab absurdo. Secundò: Qui est in gratia, est Christi membrum viuum: ergo est particeps cuiusuis influxus, qui ex eius passione dimanat. Tertiò: Iustus est membrum viuum Ecclesiæ: ergo est particeps communionis Sanctorum, ac proinde illorum meritis ac satisfactionibus potest iuari.

Notandum tamen: Hanc sententiam Caietani in praxi esse valdè salutarem, vt monet Nauarrus, præsertim cum altera non sit omnino certa. Vnde optimè sibi consulunt, qui statuunt in hac vita satisfacere, idque reipsâ nituntur præstare; donec Indulgentias consequantur; hoc enim tantùm requirit Caietanus.

Salubre consilium in praxi.

DVBIVM V.

Virum requiratur confessio reipsâ, an in voto tantum?

Respondeo & Dico Primò: Si in formulâ non exprimat confessio, sufficit contritio cum proposito confitendi debito tempore. Ita communiter Doctores.

48 Si in formula non exprimat vel exprimat confessio.

Dico Secundò: Si exprimat Indulgentiam concedi verè penitentibus & confessis, probabilius est, requiri confessionem in ijs, qui habent peccatum mortiferum. Ita Nauarr. notab. 18. Caietanus Opusc. 15. cap. 10. Corduba q. 24. & alij passim. Ratio est: Tum quia in dubio non est recedendum à proprietate verborum; tum quia vna ex præcipuis utilitatibus Indulgentiarum est, inducere fideles ad confessionem peccatorum.

Aduerte tamen: Non esse improbabile, etiam in hoc casu sufficere propositum confitendi suo tempore. Tenet enim hoc Siluester Verbo Indulgentia, num. 20. citans Paludanum, Panormitanum, Ioannem Andream, Glossam, Imolam, & Cardinalem Sabarellam: additque sic fuisse declaratum in Concilio Constantensi; ita enim se reperisse scriptum in quodam libro cuiusdam Fratris sui ordinis. Sed Antonius Corduba negat talem declarationem, quia nec in Concilio, nec apud aliquem Auctorem grauem vlla est huius mentio.

An hic non sufficiat propositum confitendi.

Dico Tertiò: Etsi requiratur confessio, non tamen necessaria est confessio generalis: sed sufficit ea mortifera confiteri, quæ antè nunquam esset confessio legitimè. Ita Corduba q. 24. & Nauarrus supra notab. 18. Nec obstat, quòd formula dicat, Concedi Indulgentiam omnium peccatorum, de quibus quis fuerit verè contritus & confessus: ac proinde videatur restringere Indulgentiam ad ea peccata quæ tunc confiteris. Non enim dicit, Quod iam de nouo debeat esse contritus & confessus; sed sufficit vt aliàs ea sit legitimè confessus. Quare non requirit, nisi vt ea confitearis, quæ antè nunquam esset legitimè confessus; sic enim aliorum etiam, quæ olim confessus es, veniam consequeris, vt recedè Corduba & Nauarr. supra.

49 An requiratur confessio generalis.

Dico Quartò: Si quis non habeat peccatum mortiferum, etsi in formula requiratur confessio, probabilius tamen est, non teneri ad confessionem. Ita Nauarr. Corduba, & alij. Ratio est: Quia formula explicanda est de ijs, qui habent materiam necessariam confessionis, id est, peccatum mortiferum. Quomodo intelligendum etiam est præceptum de annua confessione. Notandum tamen, in praxi securius esse semper confiteri.

50 Si careat peccato mortifero.

DVBIVM

DVBIVM VI.

*Virum necesse sit totum opus præscriptum ex-
plere: an saltem, qui partem operis explet,
non etiam partem Indulgentiæ assequatur?*

51
Totum opus
præscriptum,
est explen-
dum.

Respondeo: Probabilius est, eum nihil In-
dulgentiæ consequi, qui non fecerit totum
opus secundum substantiam, siue id morbo, siue
paupertate, siue alio impedimento prouenerit.
Colligitur ex D. Thoma q. 27. art. 3. Antonino
p. 1. titul. 10. cap. 3. §. 4. Nauarro notab. 18.
vbi id fusè probat.

Ratio est: Quia concessio conditionata, qua-
lis est Indulgentiarum, nihil valet, nisi expletâ
conditione. Quæ causa est, cur Pontifex soleat in
Iubilæis facere potestatem Confessarijs commu-
tandi opera præscripta legitime impeditis.

Si nequeas
tunc confite-
ri.

Aduerte tamen: Si dedisti operam vt conse-
teris, tamen ob multitudinem nequiuisti, conse-
queris Indulgentiam, modò proponas postea con-
fiteri. Ratio est: Quia formula intelligenda est
de habentibus peccatum mortiferum, qui potue-
runt confiteri.

DVBIVM VII.

*Virum alium pro alio possit facere opus Indulgen-
tiæ consequenda præscriptum?*

32

Respondeo; Non posse, nisi id exprimat,ur,
vel certè nisi opus sit tale, vt à te fieri cen-
seatur, quamuis per alium facias: sicut cum lar-
giris eleëmofynam per famulum.

Quòd si exprimat,ur in formulâ, potest alius
pro alio facere, & sic alteri Indulgentias consequi.
Ita viui interdù defunctis Indulgentias obtinent.

Non potest tamen alter alteri Indulgentiâ sibi
obtinetam applicare, vt cõmuniter sentiunt Docto-
res: quia fructus iste est personalis, sicut & Sacra-
mentorum; eò quòd sequatur absolutionem, vel
applicationem thesauri, quam solus Prælatus fa-
cere potest.

DVBIVM VIII.

*Virum necesse sit eum in statu gratiæ esse, qui
pro alio Indulgentiam querit seu obtinet,
concedente id formula?*

33

Respondeo: Valdè probabile est, id non esse
necessarium; verùm sufficere, vt is, pro quo
queritur, sit in gratia, siue sit viuus, siue defun-
ctus. Ita Nauar. notab. 22. num. 30. & seqq. Cor-
duba, q. 23. & alij passim. Ratio est: quia Indul-
gentia non nititur illo opere, quod facit peccator,
neque tanquam merito, neque tanquam disposi-
tione, sed solùm, vt conditione quadè extrinsecâ;
quâ posita, Põtifex applicat defuncto Christi satisf-
actiones, quod interdù etiâ sine opere viuorù fa-
cere potest; vt suprâ dictum est ex Nauarro.

DVBIVM IX.

*Virum eadem Indulgentia possit sapius
obtinere?*

Perique Doctores docent nõ posse nisi semel
obtinere, si determinato tempori est alligata;
V.g. cùm durat à primis vesperis, vsque ad occa-
sum solis diei sequentis; vt Indulgentiæ stationũ:
vel cùm durat ad vnã, vel duas septimanas; vt
Indulgentiæ concessæ in forma Iubilæi. Quæ au-
tè nõ sũt adstrictæ tẽpori determinato, eas sepius,
nempe toties, quoties præstat,ur opus, obtineri.

34
Perique
negant,

Sed contrarium est probabile, scilicet has In-
dulgentias toties posse obtineri, quoties opus præ-
scriptum integrè & legitime præstat,ur. Ita Henri-
quez & quidam recentiores. Tenet Angelus, Ro-
fella, Speculator, & Innocentius IV. Ratio est,
quia vbi lex vel priuilegium non distinguit aut
restringit, nec nos debemus distinguere aut re-
stringere. Vnde quando Iubilæum datur per
duas hebdomadas, qui in priore consecutus est
Iubilæum, & absolutus est à casibus referuatis,
potest rursus secunda hebdomade, repetitis præ-
scriptis operibus, scilicet ieiunijs, visitationibus,
eleëmofynis, eligere Confessorem, absolui à re-
feruatis, & consequi Indulgentiam.

Contrariũ
est proba-
bile.

DVBIVM X.

*Quomodo intelligenda sint quedam Priuile-
gia, qua in Iubilæis conceduntur de facultate
eligendi Confessorem, qui possit absoluerè
à referuatis & censuris, dispensare in vo-
tis, &c.*

Respondeo & Dico Primò: Si habeas animũ
consequedi Indulgentias, verè obtines hanc
facultatem, quamuis postea Indulgentias non
consequaris, nec opus præscriptum expleas. V. g.
bonâ fide constituissti consequi Indulgentias, po-
tes eligere Confessorem, & absolui à referuatis,
etiã postea cætera non præstes, quæ ad Iubi-
læum consequendum sunt necessaria. Neque ob
id reincides in censuras, sed absolutio manet vali-
da, quia non pendeat à conditione futuri, sed à
præsenti quæ inerat tibi, nempe ab animo sincero
Indulgentias consequendi.

35
Etsi Indul-
gentias nõ
consequa-
ris, elige
confessorẽ

Dico Secundò: Si quis, v.g. Die Iouis sit con-
fessus & absolutus ex vi Iubilæi, & die Sabbati
rursus incidat in casum referuatum ante Indul-
gentiæ consecutionem, potest denuò vi Iubilæi
absolui. Est etiã cõmuniõ sententia Doctorũ.

Bis absolui
potes,

Dico Tertiò: Si quis factâ Iubilæi promulga-
tione committat casum referuatum spe faciliõris
absolutionis, probabilius est etiã tunc posse absol-
ui vi Iubilæi; quod est contra D. Antoninum &
quosdam alios. Vide Nauar. notab. 34. num. 4.
& Cordub. quæst. 34.

Quid si spe
absolutio-
nis, com-
mittas ca-
sum referu-
atum.

DE PVR.